

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO  
YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE  
Hämeenlinnan päätoimipaikka  
Birger Jaarlin katu 15  
PL 150  
13101 Hämeenlinna

## **MUISTUTUS Tammelan kunnan lupahakemukseen diaarinumero ESAVI/4461/2016**

### ***“Sillan rakentaminen Ruostejärveen Kurjenniemen ja Leppilammen kannaksen välille, Tammela”***

Tammelan kunta hakee lupaa ponttonisillan rakentamiseen Ruostejärveen perustuen 16.6.-11.12.2015 suoritettuun ulkoilureittitoimitukseen (toimitusnumero 2014 - 4909 16). Sen pohjana puolestaan on v. 2014 hyväksytty Ruostejärven itäosan osayleiskaava, jossa kyseiseen salmeen on merkitty kevyen liikenteen yhteystarve. Osayleiskaavassa ei ole mainintaa yhteyden toteutustavasta. Ulkoilureittitoimituksessa hakija Tammelan kunta on saanut 15 vuodeksi oikeuden vesistön 4 metriä leveään ylitykseen sillan rakentamista varten. Sillan rakenteesta ei tässä päätöksessä ole mainintaa.

Osayleiskaavassa on sekä Ruostejärven että Leppilammen osalta merkintä Wv (VIRKISTYKSEN KANNALTA ERITTÄIN TÄRKEÄ VESIALUE) ja Leppilammen kannaksessa merkintä VR/s (RETKEILY- JA ULKOILUALUE / ALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ SÄILYTETÄÄN). Lisäksi koko Kurjenniemen sekä Leppilammen kannaksen osalta on merkintä luo-1 (LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TAI MAISEMAN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE. Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa).

### **Taustoja Ruostejärvestä**

Ruostejärven pinta-ala on n.170 ha, keskisyvyys 3-4 m ja syvimät kohdatkin vain n.10 m. Vesi vaihtuu varsin hitaasti; viipymä järvestä on keskimäärin 2,4 vuotta. Ruostejärvi on Loimijoen vesistön latvajärvi, johon vedet tulevat ympäröivistä metsistä ja soilta. Valuma-alue on vain n. 10 km<sup>2</sup>. Järven rannoilla käy vierailijoita vuosittain jopa 75 000 - 80 000 henkeä. Eniten kävijöitä on Eerikkilän Urheiluopistolla, Hämeen Luontokeskuksessa sekä sen vieressä olevalla hienolla uimarannalla. Järven rannalla on noin 100 vapaa-ajan kiinteistöä.

Ruostejärven suojeluyhdistys ry on perustettu yli 40 vuotta sitten pitämään huolta järven tilan säilymisestä. Jäseniä yhdistyksessä on noin 70, joista osa on myös järven rannalla sijaitsevia yhteisöjä, suurimpana Eerikkilän urheiluopisto.

Ruostejärven ekologinen tila on Suomen Ympäristökeskuksen virallisen luokituksen mukaan “hyvä” (SYKE / Vesikartta, vedenlaatuluokitus 2013), ei siis “erinomainen”, kuten lupahakemuksessa väitetään. Veden laatua kuvaavat mittaukset ovat pysyneet kohtuullisen vakaina, mutta paikallisesti on tapahtunut huolestuttavia muutoksia, mm. vesikasvuston lisääntymistä ja sinileväesiintymiä pienissä lahdelmissa.

Vaikka järven tila on keskimäärin hyvä, se on herkkä muutoksille johtuen järven muodosta sekä vähäisestä puskurointikyvystä lisäkuormituksen suhteen. Pääaltaan lisäksi järvestä on kaksi kapean salmen erottamaa lahtea Myllylahti ja Toralahti. Suurin valuma Ruostejärveen tulee Perhönjärvestä ja Perhosuolta tulevaa ojaa pitkin Myllylahteen (Selvitys Ruostejärveen laskevista ojavesistä, Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema, 7.12.2005). Ruostejärven laskujoen, Ruostejoen, luusua on vain parin sadan metrin päässä samassa lahdessa. Vesi vaihtuu järven pääaltaassa ja erityisesti Toralahdessa paljon hitaammin, koska niihin tulema valuma on pienempi. Tämän takia virtausolosuhteet Leppilammen kannaksen ja Kurjenniemen välisessä salmessa ovat kriittisiä ja jos niihin tulee muutoksia, koko järven tila voi merkittävästi heikentyä (prof. Lauri Arvolan haastattelu Forssan Lehdessä 6.7.2016)

## Kommentit lupahakemukseen

Hakemuksessa väitetään, että "sillalla ei kelluvana rakenteena ole vaikutuksia veden virtaamaan tai vedenkorkeuksiin eikä todennäköisesti veden tilaan". Ponttonisilta on kuitenkin yhtenäinen koko salmen levyinen (pienstä kulkuaukkoa lukuun ottamatta) rantoihin ja pohjaan ankkureilla kiinnitetty paikallaan pysyvä rakenne, jonka syväys voi olla muutaman kymmenen senttimetrin luokkaa. Tämä vastaa saman korkuista kiinteää vedessä olevaa seinämää tai pohjapatoa, mikä pienentää vastaavasti salmen virtauspoikkipinta-alaa. Pinnalla olevana rakenteena ponttonisilta estää erityisen tehokkaasti esim. tuulen aiheuttamia pintavirtauksia, joilla tässä tapauksessa saattaa olla merkittävä vaikutus veden vaihtuvuuteen muualla järvessä. Vaikutus veden tilaan voi tätä kautta olla huomattava, kuten edellä on esitetty.

Ulkoilureittitoimituksessa on päätetty, että "kävelysilta on suunniteltava siten, että se ei haittaa veden virtaamista Kurjenniemen ohi Myllylahteen". Tämä ei lupahakemuksen mukaisessa ponttonisillassa toteudu. Toimituksen pöytäkirjassa on kirjattu myös "Myllylahden veden vaihtuvuus tulee käsiteltäväksi sillan rakentamiseen liittyvä lupakäsittelyn aikana". Lupahakemuksessa tämä on kuitattu vain edellä mainitulla toteamuksella, että "sillalla ei ole vaikutuksia veden virtaamaan". Mitään selvityksiä asiasta ei ole tehty ja tuokin väittäjä perustuu ilmeiseen ajatusharhaan "kelluvista rakenteista".

Lupahakemuksen liitteenä olevassa ponttonisillan rakennesuunnitelmassa on esitetty, että salmen syvyys on koko leveydeltään 3,8 metriä. Ilmeisesti kovin kattavaa luotausta syvyydestä ei ole tehty, koska salmi on noin syvä vain kapeahkosta kohdasta Leppilammen kannaksen läheisyydessä. Kurjenniemen puolella salmi on huomattavan matala (keskellä salmea noin metri ja niemen puolella lähes kaksi metriä paikassa, josta alkaa kaislikko ison järven puolella, Maanviljelyhallituksen luotaukarta). Tämä korostaa edelleen yhtenäisen ponttonisillan virtauksia estävää vaikutusta, ts. virtauspoikkipinta-ala pienenee suhteellisesti enemmän tasasyvyiseen salmeen verrattuna.

Hakemuksessa todetaan myös, että "hankkeesta ei ole haittaa yleiselle edulle". Käsittääksemme järven mökkiläiset ja muut järvellä virkistystarkoituksessa käyvät tuhannet ihmiset edustavat "yleistä etua", joten hakemuksen väite ei voi pitää paikkaansa, koska ponttonisilta voi aiheuttaa merkittäviä muutoksia järven tilaan. Toisaalta sillan rakentamista ei ole perusteltu myöskään "yleisellä edulla", koska se palvelee hakemus- ja toimitusasiakirjojen mukaan lähinnä Eerikkilän urheilupuiston liiketoimintaan liittyvää yksityistä etua.

Edelleen hakemuksessa todetaan, että "Silta ei haittaa vesiliikennettä, koska siihen tulee aukko veneellä kulkua varten. Siitä ei ole haittaa kalastukselle eikä muullekaan vesistön virkistyskäytölle". Järvellä liikkuu kuitenkin talvella kohtuullisen paljon hiihtäjiä tai retkiluistelijoita, joiden suositus reitin salmen kautta ponttonisilta katkaisee. Näistä virkistyskäyttäjistä moni tulee Myllylahden rannalla olevalta laavulta ja haluaa kiertää koko järven. Sillan aiheuttama haitta virkistyskäytölle on siis ilmeinen.

## Muistutukset lupahakemukseen

Ruostejärven suojeluyhdistys ry:n hallitus käsitteli lupahakemusta kokouksessaan 8.7.2016 ja päätti esittää edellä esitetyn perusteella seuraavat muistutukset:

1. Ponttonisillan lupahakemus on hylättävä puutteellisten selvitysten ja virheellisten päätelmien takia. Se on myös liian raskasrakenteinen ulkoilutarpeeseen nähden ja sopimaton merkittäviä luontoarvoja sisältävään luontomaisemaan. Kaavamerkintä edellyttää myös maisematyöluopaa, mutta siitä ei ole mainintaa hakemuksessa.
2. Retkeilykäyttöön (Ilves-reitistö, Luontokeskus)) imagollisesti ja maisemallisesti sopivin yhteystarve voidaan toteuttaa kapulalossilla, joka ei aiheuta uhkaa vesistön tilalle. Tällainen lossi on jo järven Toralahteen johtavassa salmessa, Sarkinniemen ja Leirikeskukseen välillä.
3. Jos salmeen halutaan kuitenkin rakentaa silta, sen on oltava kokonaan veden yläpuolella oleva ja mahdollisimman sirorakenteinen. Hyviä ja maisemaan sopivia esimerkkejä löytyy muilta retkeilyalueilta. Siltaratkaisuihin voitaisiin järjestää myös suunnittelukilpailu. Ennen mahdollisen sillan

suunnittelua on kuitenkin tehtävä kattavat selvitykset ja mittaukset virtausolosuhteista ja vaikutuksista järven tilaan.

4. Yhdistys lausuu myös ihmetyksensä, että näin merkittävästi herkän järven ekologiaan vaikuttava ulkoilureittitoimitus voidaan toteuttaa vain hakijan ja alueen omistajien kesken yksittäisen toimitusinsinöörin tehdessä päätöksen. Suojeluyhdistykselle, joka edustaa järven käyttäjien yhteistä etua, ei tullut mitään tietoa. Myöskään sillan rakentamislupahakemuksesta tieto suojeluyhdistykselle tuli sattumalta muuta kautta, vaikka yhdistys on yli 40 vuotta aktiivisesti toiminut järven ja sen rannalla toimivien mökkiläisten ja yhteisöjen hyväksi!

Ruostejärvellä 15.07.2016

Ruostejärven Suojeluyhdistys ry

Sauli Syrjälä, puheenjohtaja  
Nummenkyläntie 82  
08680 Lohja  
puh: 040 5159373  
sähköposti: [sauli.syrjala@iki.fi](mailto:sauli.syrjala@iki.fi)

LIITTEET:

1. Selvitys Ruostejärveen laskevista ojavesistä, Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema, 7.12.2105
2. Prof. Lauri Arvolan haastattelu Forssan Lehdessä 6.7.2016
3. Maanviljelyhallituksen luotaukarta/syvyyskartta